

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор, професор

Валентина АРАНЧІЙ

«03» вересня 2019 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

освітньо-професійна програма Підприємництво
спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
галузь знань 07 Управління та адміністрування
ступінь вищої освіти Бакалавр (скорочений термін навчання)

Полтава 2019

Наскрізню програму практик підготували:

Махмудов Х.З. професор, д.е.н., професор кафедри підприємництва і права
Світлична А.В. доцент, к.е.н., доцент кафедри підприємництва і права;
Михайлова О.С. доцент, к.е.н., доцент кафедри підприємництва і права;
Писаренко С.В. доцент, к.с.-г.н., доцент кафедри підприємництва і права;
Калашник О.В. доцент, к.т.н., доцент кафедри підприємництва і права
Мороз С. Е. к.п.н., доцент кафедри підприємництва і права

Наскрізна програма практики розглянута
на засіданні кафедри підприємництва і права
Протокол від «3» вересня 2019 р. № 1

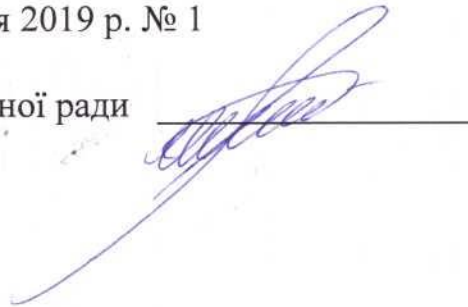
Завідувач кафедри
підприємництва і права

Ханлар МАХМУДОВ

Наскрізна програма практики ухвалена
науково-методичною радою спеціальності 076 Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність
Протокол від «3» вересня 2019 р. № 1

Голова науково-методичної ради

Олена МИХАЙЛОВА

ВСТУП

Наскрізна програма практики складена у відповідності до освітньо-професійної програми Підприємництво спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність ступеня вищої освіти Бакалавр (скороченого терміну навчання).

У сучасних умовах становлення нової економічної системи України підвищуються вимоги до відповідності рівня підготовки фахівців у вищих навчальних закладах вимогам роботодавців, до забезпечення конкурентоспроможності випускників на ринку праці. Одним із напрямів вирішення цієї проблеми є поетапна практична підготовка майбутніх фахівців із послідовним нарощуванням рівня професійних знань та практичних навичок.

Практика здобувачів вищої освіти Полтавської державної аграрної академії є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для підготовки фахівців з вищою освітою та набуття ними компетентностей, визначених освітньою програмою.

1. ОПИС ПРАКТИК

Навчальним планом підготовки студентів за освітньо-професійною програмою Підприємництво ступеня вищої освіти Бакалавр (скороченого терміну навчання) спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність денної форми навчання 2019 року набору передбачені наступні види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види, назва і тривалість практики студентів за освітньо-професійною програмою Підприємництво, ступеня вищої освіти Бакалавр (скорочений термін навчання), спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність денної форми навчання 2019 рік набору

№ з/п	Вид назва практики	Семестр	Тривалість практики			Форма контролю
			тижнів	годин	Кредити ЄКТС	
Навчальна практика						
	Підприємництво	2	2	90	3,0	диференційований залік
Виробнича практика						
1	Організаційно-аналітична	2	3	135	4,5	диференційований залік
2	Комплексна практика з фаху	4	4	180	6,0	диференційований залік

1. Метою навчальної практики «Підприємництво» є: закріплення та поглиблення теоретичних знань з дисципліни, розвиток професійних якостей майбутнього фахівця, що дозволить здобувачам вищої освіти в майбутньому успішно здійснювати підприємницьку діяльність.

Завданням навчальної практики «Підприємництво» є:

- опанування основних понять і категорій підприємницької діяльності,

функцій підприємництва;

- набуття практичних навичок використання базових інструментів здійснення підприємницької діяльності;

- формування вмінь творчого пошуку резервів підвищення ефективності системи управління підприємствами.

Проходження *навчальної практики «Підприємництво»* забезпечує формування у студентів наступних *компетентностей*:

Загальні:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, та іноземною мовами у професійній сфері.

- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- Здатність працювати в команді

Спеціальні:

- Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

- Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин

- Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

- Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

- Знання і розуміння основних дефініцій, категорій, понять товарознавства, ознайомлення з основними групами харчових продуктів та непродовольчих товарів, опанування методами класифікації та кодування товарів, контролю якості продукції

- Здатність застосовувати вміння прийняття управлінських рішень у сфері запровадження, здійснення та аналізу результативності технологій, технологічних процесів на підприємствах

- Здатність прийняття ефективних підприємницьких рішень на внутрішніх та зовнішніх ринках.

Програмні результати навчання:

- Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях

- Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.

- Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

- Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати

- Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

- Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

- Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

2. *Метою виробничої практики «Організаційно-аналітичної»:* є оволодіння студентами сучасних методів, форм професійної діяльності; формування у них професійних умінь і навичок, необхідних для самостійного вирішення завдань в умовах реального виробничого, документаційного, інформаційно-аналітичного процесу; набуття необхідних практичних знань та навичок з використання сучасних виробничих та інформаційних технологій, а також виховання потреби систематичного професійного самовдосконалення та набування первинного практичного досвіду.

Завданням виробничої практики «Організаційно-аналітичної» є:

- закріплення та поглиблення знань, отриманих здобувачами вищої освіти в процесі вивчення циклу теоретичних дисциплін професійної підготовки;

- набуття практичних навичок і вмінь зі спеціальності;

- набуття вмінь збирати та опрацьовувати фактичний матеріал для виконання практичних та наукових творчих робіт.

Проходження *виробничої (організаційно-аналітичної) практики* забезпечує формування у студентів наступних *компетентностей:*

Загальні:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

- Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності.

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. та іноземною мовами у професійній сфері.

- Здатність спілкуватися іноземною мовою

- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- Здатність працювати в команді

- Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

- Здатність ініціювати заходи щодо збереження навколишнього природного середовища та здійснення безпечної діяльності

- Здатність діяти відповідально і свідомо

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного

відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні

- Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

- Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

- Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин

- Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур

- Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

- Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

- Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

- Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

- Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

- Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

- Знання і розуміння основних дефініцій, категорій, понять товарознавства, ознайомлення з основними групами харчових продуктів та непродовольчих товарів, опанування методами класифікації та кодування товарів, контролю якості продукції

- Здатність застосовувати вміння прийняття управлінських рішень у сфері запровадження, здійснення та аналізу результативності технологій, технологічних процесів на підприємствах.

Програмні результати навчання:

- Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях

- Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності

- Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами.

- Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

- Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

- Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

- Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

- Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур

- Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.

- Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

- Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

- Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

- Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

- Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

- Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

- Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

- Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

- Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності.

- Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

- Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

- Здійснювати вибір номенклатури показників якості товарів, вміти обирати методи та методики оцінювання якості товарів і аналіз отриманих показників.

- Вирішувати професійні завдання та здійснювати підприємницьку діяльність в аграрній сфері, враховуючи вимоги збалансованого природокористування

- Знати та вміти формувати асортимент товарів для здійснення підприємницької діяльності, здійснювати класифікацію за УКТЗЕД

3. Метою виробничої практики «Комплексна практика з фаху» є: ознайомлення студентів безпосередньо на підприємствах (організаціях, установах) із виробничою, комерційною та правовою діяльністю бази практики, відпрацювання вмінь і навичок зі спеціальності, закріплення знань, отриманих при вивченні певного циклу теоретичних дисциплін та набування первинного практичного досвіду.

Завданням виробничої практики «Комплексна практика з фаху» є:

- формування у здобувачів вищої освіти професійних умінь і навичок щодо прийняття самостійних рішень під час професійної діяльності в реальних умовах;

- поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти в процесі вивчення дисциплін професійної підготовки;

- опанування сучасних прийомів, методів та знарядь праці в сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;

- розвиток професійного мислення, прищеплення умінь фахової діяльності в умовах трудового колективу;

- виховання у здобувачів вищої освіти потреби поповнювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності;

- збір практичних та статистичних матеріалів для виконання курсових та інших наукових робіт.

Проходження виробничої практики «Комплексна практика з фаху» сприяє формуванню у студентів наступних спеціальних компетентностей:

Загальні:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

- Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності.

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, та іноземною мовами у професійній сфері.

- Здатність спілкуватися іноземною мовою

- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- Здатність працювати в команді

- Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

- Здатність ініціювати заходи щодо збереження навколишнього природного середовища та здійснення безпечної діяльності

- Здатність діяти відповідально і свідомо

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства

та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Спеціальні:

- Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

- Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

- Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин

- Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

- Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності

- Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

- Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

- Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

- Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

- Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

- Знання і розуміння основних дефініцій, категорій, понять товарознавства, ознайомлення з основними групами харчових продуктів та непродовольчих товарів, опанування методами класифікації та кодування товарів, контролю якості продукції

- Здатність застосовувати вміння прийняття управлінських рішень у сфері запровадження, здійснення та аналізу результативності технологій, технологічних процесів на підприємствах

Програмні результати навчання:

- Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

- Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення

завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності

- Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами

- Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

- Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

- Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

- Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур

- Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.

- Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

- Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

- Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

- Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

- Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

- Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

- Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

- Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

- Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності

- Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

- Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з

урахуванням ризиків.

- Здійснювати вибір номенклатури показників якості товарів, вміти обирати методи та методики оцінювання якості товарів і аналіз отриманих показників

- Вирішувати професійні завдання та здійснювати підприємницьку діяльність в аграрній сфері, враховуючи вимоги збалансованого природокористування

- Знати та вміти формувати асортимент товарів для здійснення підприємницької діяльності, здійснювати класифікацію за УКТЗЕД.

2. ЗМІСТ ПРАКТИК

2.1. Навчальна практика «Підприємництво»

Тема 1. СУБ'ЄКТИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА СТВОРЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Здійснення підприємницької діяльності неможливе без обґрунтування суб'єктної та об'єктної бази. До суб'єктів підприємницької діяльності відносяться учасники ринку, а саме фізичні та юридичні особи, які виконують операції купівлі-продажу, виробництва, пов'язані між собою комерційними відносинами і вступають в комерційні зв'язки.

Об'єктами підприємницької діяльності є все те, що підлягає купівлі-продажу: товари і послуги, гроші, цінні папери, різне майно, інформація, результати інтелектуальної діяльності, а також комерційні угоди.

Вивчаючи тему «Суб'єкти підприємницької діяльності та створення підприємств», студенти повинні отримати системне уявлення про види, класифікації та особливості створення підприємств і організацій різних організаційно-правових форм, з метою їх функціонування, про види і сутності об'єктів підприємницької діяльності. Теоретичні знання по темі «Суб'єкти підприємницької діяльності та створення підприємств» студенти отримують в ході лекційних занять. При вивченні даної теми також передбачена самостійна робота студентів з підготовки реферативного матеріалу.

Перевірка засвоєння студентами навчального матеріалу може включати тестовий контроль знань, а також проведення комбінованого опитування (з письмовими та усними питаннями по темі).

Тема 2. СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Успішне функціонування будь-якого підприємства можливо тільки при проведенні систематичних поглиблених досліджень його підприємницької діяльності в залежності від зміни ринкової ситуації.

Під час виконання цієї теми студентам слід розрахувати і проаналізувати в динаміці ряд основних показників ефективності комерційної діяльності підприємства по даним, наданим викладачем.

Звіт по питанню слід оформити у вигляді пояснювальної записки.

Тема 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ЗВ'ЯЗКІВ В УМОВАХ РИНКОВИХ ВІДНОСИН

Нові умови господарювання, пов'язані з переходом до ринкової економіки, зажадали значного розширення самостійності і рівноправності партнерів за договором, усунення зайвої регламентації, переходу від адміністративно-командних методів управління до економічних, від централізованого розподілу матеріальних ресурсів до вільного продажу товарів, підвищення ролі господарського договору - основного документа, що визначає права і обов'язки сторін по організації постачання товарів.

Комерційні працівники повинні забезпечувати своєчасне і правильне заключення договорів з постачальниками і покупцями товарів і постійний контроль за їх виконанням.

Основними документами, визначальними поняття договору, його зміст, порядок зміни або припинення прав і обов'язків за договором є Цивільний кодекс та Положення про поставки товарів народного споживання.

При розробці тексту договору студенту необхідно передбачити в ньому такі обов'язкові умови:

- дату укладення договору;
- повне найменування сторін, що уклали договір;
  - кількість і асортимент товарів, що підлягають постачанню;
  - строки виконання;
  - порядок постачання;
  - якість, комплектність, упаковка і маркування товарів;
  - ціни і порядок розрахунків;
  - майнову відповідальність.

При відсутності в договорі умов про предмет поставки (найменування, кількість, асортимент і якість товарів, терміни поставки, ціни на товари) договір вважається неукладеним.

Дане завдання передбачає розробку студентами тексту договору на поставку товарів на основі використання: нормативних документів; умов і вихідних даних, наведених в ситуаційному завданні. При виконанні завдання студентам слід використовувати вихідні дані, наведені викладачем. Відсутні реквізити визначаються студентами самостійно.

Тема 4. ФОРМУВАННЯ АССОРТИМЕНТУ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Інструментом регулювання асортименту товарів у магазинах служить асортиментний перелік товарів. Його встановлюють для кожного конкретного магазину з урахуванням його типу, розміру торгової площі, місця розташування та інших чинників. Наявність таких переліків дозволяє не тільки раціонально регулювати асортимент товарів, але і систематично контролювати його повноту і стабільність.

Студентам необхідно згідно варіанту, визначеного викладачем, розрахувати коефіцієнти структури, повноти і стійкості (стабільності) асортименту в магазинах різних типів з різною торговою площею.

Тема 5. ОРГАНІЗАЦІЯ СТВОРЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА

Підприємства виступають в якості суб'єктів ринків регіонів. Мета розвитку підприємництва – створення повноцінного соціально орієнтованого ринкового середовища.

Процес обігу товарів і доведення їх до безпосередніх споживачів завершується в роздрібній торговельній мережі, складової основу матеріально-технічної бази торгівлі і являє собою сукупність торговельних підприємств.

Вивчення даної теми дозволить студентам закріпити отримані знання про структуру та основні види підприємств.

Дана тема має велике мотиваційне значення при вивченні дисципліни в цілому, оскільки містить професійні знання для майбутніх спеціалістів у галузях ринкової економіки.

Тема 6. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Вивчення даної теми дозволить студентам раціонально оцінювати ефективність використання торгових площ магазинів, а також проводити оцінку якісного стану роздрібно-торговельної мережі.

Під час виконання цієї теми студентам слід розрахувати і проаналізувати в динаміці ряд основних показників ефективності комерційної діяльності підприємства по даним, наданим викладачем. Звіт по питанню слід оформити у вигляді пояснювальної записки.

Тема 7. ОРГАНІЗАЦІЯ ТОРГОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ПІДПРИЄМСТВА. ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ТА ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ ТОРГІВЛІ

На підставі розрахованих даних про площу магазину по темі 3 студентам необхідно здійснити переклад магазину з традиційної форми продажу товарів

через прилавок на самообслуговування і розрахувати показники ефективності впровадження самообслуговування.

Зробити висновки про доцільність впровадження методу самообслуговування.

Вивчити Закон України «Про захист прав споживачів» (із змінами і доповненнями).

Навчитися самостійно вирішувати ситуації, використовуючи норми, що регулюють відносини між виробниками, виконавцями, продавцями і споживачами.

Необхідно провести аналіз ситуацій і прийняти конкретне рішення по захисту прав споживачів і відповідальності продавців (виробників, виконавців), посилаючись на конкретні статті Закон України «Про захист прав споживачів».

У ситуаціях, де продавець надає покупцеві можливість в задоволенні претензії необхідно підготувати претензію і позовну заяву для звернення споживача до суду.

Тема 8. ФУНКЦІОНУВАННЯ СУЧАСНОГО РОЗДРІБНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Роздрібна торговельна мережа – це сукупність роздрібних торговельних підприємств та інших торгових одиниць, розміщених на певній території з метою продажу товарів і обслуговування покупців.

Типи роздрібних підприємств, що здійснюють торгівлю: універмаг, промтовари, продовольчі товари, торгівельний центр та ін.

2.2. Виробнича практика «Організаційно-аналітична»

ТЕМА 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Опанувати форми, методи і процеси планування і контролю, вивчити структуру і технологію розроблення типових планів щодо економічного і соціального розвитку підприємства. Визначити склад показників і методику їх розрахунку. Набути навичок аналізу та планування діяльності підприємства, виконання техніко-економічних розрахунків та обґрунтування планових показників.

ТЕМА 2. МАРКЕТИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Дослідити концептуальні засади формування системи управління маркетинговою діяльністю підприємства, яка формується за рахунок посилення глобалізації та збільшення насиченості інформаційних потоків. Розкрити

специфіку організації маркетингової діяльності на підприємстві, та висвітлити методи організації, здійснення, аналізу маркетингових досліджень. Вивчити товарну та цінову політику підприємства, управління асортиментом, життєвий цикл товару, та його збут.

ТЕМА 3. ОЦІНКА ПОТЕЦІАЛУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасних ринкових умовах особливу увагу слід приділити потенціалу підприємства, в основі якого є характеристика матеріально-технічної бази та матеріально-технічного забезпечення підприємства. Проведення аналізу фінансово-економічних показників діяльності підприємства дає можливість визначити на якому економічному рівні розвитку знаходиться підприємство. Навчитися визначати етапи використання стратегічного потенціалу підприємства то його роль у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства та продукції. На підставі проведеного аналізу визначити чинники забезпечення економічної безпеки підприємства.

2.3. Виробнича практика «Комплексна з фаху»

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМСТВА – ОБ'ЄКТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Проаналізувати структуру підприємства (виробничу, організаційну, управлінську) та визначити організацію його діяльності, функціональні обов'язки керівників та спеціалістів різних рівнів, та оцінити результативність діяльності підприємства.

ТЕМА 2. МАРКЕТИНГОВА ТА ЛОГІСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Провести аналіз конкурентного середовища в сучасних ринкових умовах, вивчити організація виробництво та збут продукції (товарів, робіт, послуг). Дослідити фактори, що впливають на ціноутворення в підприємстві, представити аналіз маркетингових рішень та оцінку їх ефективності, вивчити організацію та управління логістичною діяльністю підприємства.

ТЕМА 3. ВИЗНАЧЕННЯ ПОТРЕБИ ПІДПРИЄМСТВА В ТОВАРАХ (СИРОВИНІ, МАТЕРІАЛАХ) ТА УПРАВЛІННЯ ТОВАРНОЮ ПРОПОЗИЦІЄЮ

Дослідити сезонність реалізації товарів (робіт, послуг), сегментацію ринку, організацію та перспективи розвитку біржової діяльності, та вивчити фактори, що впливають на формування товарної пропозиції. Обґрунтувати

методичні підходи до комерційного регулювання асортиментної політики з метою створення умов для одержання необхідного розміру прибутку.

ТЕМА 4. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЗАКУПІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Визначити основні і додаткові джерела поставки товарів по окремих товарних групах (або конкретному товару), системау господарських зв'язків підприємства з постачальниками, порядок укладання договорів та методи контролю за їх виконанням, порядок розробки плану закупівель товарів.

Обґрунтувати методи регулювання закупівель товарів, погодження обсягів закупівель і асортименту товарів, періодів поставки тощо.

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК

3.1. Навчальна практика

Навчальна практика проводиться у навчальних аудиторіях, лабораторіях, навчально-виробничих майстернях, комп'ютерних лабораторіях, полігонах, навчально-дослідних ділянках та інших об'єктах структурних підрозділів Академії. Вони повинні мати відповідне матеріально-технічне, організаційне і навчально-методичне забезпечення. А також навчальна практика може проводитися на сучасному підприємстві (організації, установі, тощо), яке оснащене за останніми тенденціями розвитку відповідної сфери професійної діяльності, забезпечує виконання програм практики.

Визначення баз практики здійснюється адміністрацією Академії на основі укладених договорів з підприємствами (установами, організаціями, тощо).

Базами практики можуть бути сучасні суб'єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, фізичні особи, які проводять незалежну професійну діяльність, органи державної влади, місцевого самоврядування та громадські формування, об'єкти структурних підрозділів Академії, а також бази за межами України, в порядку встановленому чинним законодавством та за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі програм практики для відповідної освітньо-професійної програми, спеціальності та ступеня вищої освіти. Вона проводиться науково-педагогічним, педагогічним працівником Академії для групи (підгрупи) студентів. З даними підприємствами (установами, організаціями, тощо) укладаються договори.

Виробнича, науково-дослідна (науково-дослідницька) та переддипломна практики проводяться на базах практики. Договори про проведення практики студентів, укладені з базами практики, є юридичною основою для проведення

практики. Тривалість дії договорів про проведення практики студентів погоджується договірними сторонами.

Підприємства (установи, організації, тощо), які залучають для проведення виробничої практики, а також науково-дослідної (науководослідницької) та переддипломної практики студентів, повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів, напрямок діяльності яких відповідає спеціальностям, за якими здійснюється підготовка студентів в Академії;
- здатність забезпечити виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою студентів;
- надання студентам на час практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмам практики (за наявності відповідних вакансій);
- надання студентам права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства;
- можливість наступного працевлаштування випускників Академії (на загальних підставах, за наявності вакансій).

З урахуванням особливостей підготовки студентів за освітньо-професійною програмою спеціальності кафедри можуть встановлювати додаткові вимоги до баз практики, що відображається у відповідній програмі практики.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК

4.1. Навчальна практика «Підприємництво» може проводитися у навчальних аудиторіях Академії.

Під час проведення навчальної практики здобувачі вищої освіти ведуть щоденники, які систематично перевіряються керівниками практики. Щоденник навчальної практики зберігається протягом терміну визначеного діючим положеннями ПДАА.

Здобувачі вищої освіти Академії зобов'язані:

- до початку практики одержати від викладачів щоденник, методичні матеріали (програму, методичні рекомендації) та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути до бази практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- вивчити й суворо дотримуватись правил охорони праці, безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки, виробничої санітарії та правил внутрішнього розпорядку;

- нести відповідальність за виконану роботу та її результати, показувати приклад свідомого і сумлінного ставлення до праці;
  - своєчасно надати викладачеві щоденник практики її проходження.
- В термін, встановлений наказом ректора, скласти диференційований залік з практики.

4.2. *Виробнича практика «Організаційно-аналітична»* здобувачів вищої освіти може проводитися групами або індивідуально в підприємствах (організаціях, установах). Кожен із здобувачів вищої освіти знаходиться у ролі практиканта, помічника керуючого відповідними структурними підрозділами підприємства (організації, установи).

Здобувачі вищої освіти можуть направлятись на практику до підприємств (організацій, установ), з якими укладено договори про підготовку фахівців або туди, де вони після закінчення Академії будуть працевлаштовані.

За наявності вакантних місць здобувачі вищої освіти можуть зараховуватися на штатні посади, якщо робота на цих посадах відповідатиме вимогам програми практики.

Підприємства (організації, установи), які використовуються як бази практики, повинні відповідати наступним вимогам:

- здатність забезпечити виконання програми практики;
- наявність структур, галузей що відповідають спеціальностям або спеціалізаціям, за якими здійснюється підготовка фахівців в Академії;
- можливість кваліфікованого керівництва практикою здобувачів вищої освіти;
- надання здобувачам вищої освіти на час практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмі практики (за наявності відповідних вакансій);
- надання здобувачам вищої освіти права користуватися бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (організації, установи);
- можливість наступного працевлаштування випускників Академії (на загальних підставах при наявності вакансій);
- наявність житлового фонду (за необхідності).

Визначення баз практики здійснюється адміністрацією Академії на основі прямих договорів про співпрацю з підприємствами (організаціями, установами) незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності.

Здобувачі вищої освіти можуть самостійно, з дозволу відповідних кафедр або деканатів, обирати для себе базу практики і пропонувати її для використання. При цьому, однією з умов дозволу повинно бути надання

можливості бази практики здобувачу вищої освіти виконати програму практики в повному обсязі.

Побажання здобувача вищої освіти повинно бути обґрунтовано заявою на ім'я декана факультету за письмовою згодою керівництва відповідного підприємства (організації, установи) прийняти дану особу для проходження практики.

Зміна бази практики можлива тільки з поважних причин і лише до подання проекту наказу про проходження практики.

Самостійно змінювати базу практики здобувач вищої освіти не має права. У разі самостійної зміни бази практики, неявки до місця практики без поважних причин вважатиметься, що здобувач вищої освіти не виконав навчального плану і може бути відрахований з Академії.

З базами (підприємствами, організаціями, установами) завчасно укладаються договори щодо проведення практик. Строк дії цих договорів погоджується сторонами договору та може визначатися на період конкретного виду практики або на термін до п'яти років.

Керівник практики від підприємства, який здійснює загальне керівництво практикою:

- несе особисту відповідальність за проведення практики у межах своєї компетенції;

- організовує практику згідно з програмою практики;

- визначає місце практики, забезпечує найвищу ефективність її проходження;

- організовує проведення відповідними фахівцями інструктажу з охорони праці, безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку;

- забезпечує виконання графіків проходження практики у структурних підрозділах підприємства;

- надає практикантам можливість користуватись наявною літературою, необхідною документацією, лабораторіями, майстернями підприємства для виконання програми практики;

- забезпечує і контролює дотримання практикантами правил внутрішнього розпорядку;

- створює необхідні умови для засвоєння здобувачами вищої освіти нової техніки, передових технологій, сучасних методів організації праці;

- контролює дотримання законодавства України про працю тощо.

Обов'язки безпосередніх керівників, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах договорів про проведення практики здобувачів вищої освіти Академії.

Викладач – керівник практики від кафедри:

- розробляє тематику індивідуальних завдань;
- узгоджує з керівником практики від підприємства (організації, установи) індивідуальні завдання з урахуванням особливостей місця практики;
- бере участь у розподілі студентів за базами практики;
- контролює своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до місць практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики, строками її проведення;
- надає методичну допомогу здобувачам вищої освіти під час виконання ними індивідуальних завдань;
- проводить обов'язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання у звіті з практики;
- оцінює оформлення звіту-щоденника;
- може приймати захист звітів здобувачів вищої освіти з практики у складі комісії;
- здає звіти здобувачів вищої освіти про практику на кафедру для зберігання.

Здобувачі вищої освіти Академії зобов'язані:

- до початку практики одержати від координатора (координаторів) практичної підготовки по спеціальності направлення, щоденник, повідомлення методичні матеріали (програму, методичні рекомендації, індивідуальне завдання тощо) та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути до бази практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- вивчити й суворо дотримуватись правил охорони праці, безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки, виробничої санітарії та правил внутрішнього розпорядку;
- нести відповідальність за виконану роботу та її результати, показувати приклад свідомого і сумлінного ставлення до праці;
- своєчасно, не пізніше тижня після закінчення практики, надати координатору (координаторам) практичної підготовки по спеціальності всі необхідні організаційні документи, а викладачу – керівнику практики від кафедри – щоденник практики та звіт про її проходження. В термін, встановлений наказом ректора, скласти комісії диференційований залік з практики.

Форми основних документів, що використовуються при організації та проведенні практики, наведено в додатках.

На здобувачів вищої освіти, які проходять практику на підприємстві (в організації, установі), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (організації, установи).

4.3. *Виробнича практика «Комплексна практика з фаху»* здобувачів вищої освіти може проводитися групами або індивідуально в підприємствах (організаціях, установах). Кожен із здобувачів вищої освіти знаходиться у ролі практиканта, помічника керуючого відповідними структурними підрозділами підприємства (організації, установи).

Здобувачі вищої освіти можуть направлятись на практику до підприємств (організацій, установ), з якими укладено договори про підготовку фахівців або туди, де вони після закінчення Академії будуть працевлаштовані.

За наявності вакантних місць здобувачі вищої освіти можуть зараховуватися на штатні посади, якщо робота на цих посадах відповідатиме вимогам програми практики.

Підприємства (організації, установи), які використовуються як бази практики, повинні відповідати наступним вимогам:

- здатність забезпечити виконання програми практики;
- наявність структур, галузей що відповідають спеціальностям або спеціалізаціям, за якими здійснюється підготовка фахівців в Академії;
- можливість кваліфікованого керівництва практикою здобувачів вищої освіти;
- надання здобувачам вищої освіти на час практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмі практики (за наявності відповідних вакансій);
- надання здобувачам вищої освіти права користуватися бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (організації, установи);
- можливість наступного працевлаштування випускників Академії (на загальних підставах при наявності вакансій);
- наявність житлового фонду (за необхідності).

Визначення баз практики здійснюється адміністрацією Академії на основі прямих договорів про співпрацю з підприємствами (організаціями, установами) незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності.

Здобувачі вищої освіти можуть самостійно, з дозволу відповідних кафедр або деканатів, обирати для себе базу практики і пропонувати її для використання. При цьому, однією з умов дозволу повинно бути надання

можливості бази практики здобувачу вищої освіти виконати програму практики в повному обсязі.

Побажання здобувача вищої освіти повинно бути обґрунтовано заявою на ім'я декана факультету за письмовою згодою керівництва відповідного підприємства (організації, установи) прийняти дану особу для проходження практики.

Зміна бази практики можлива тільки з поважних причин і лише до подання проекту наказу про проходження практики.

Самостійно змінювати базу практики здобувач вищої освіти не має права. У разі самостійної зміни бази практики, неявки до місця практики без поважних причин вважатиметься, що здобувач вищої освіти не виконав навчального плану і може бути відрахований з Академії.

З базами (підприємствами, організаціями, установами) завчасно укладаються договори щодо проведення практик. Строк дії цих договорів погоджується сторонами договору та може визначатися на період конкретного виду практики або на термін до п'яти років.

Керівник практики від підприємства, який здійснює загальне керівництво практикою:

- несе особисту відповідальність за проведення практики у межах своєї компетенції;
- організовує практику згідно з програмою практики;
- визначає місця практики, забезпечує найвищу ефективність її проходження;
- організовує проведення відповідними фахівцями інструктажу з охорони праці, безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку;
- забезпечує виконання графіків проходження практики у структурних підрозділах підприємства;
- надає практикантам можливість користуватись наявною літературою, необхідною документацією, лабораторіями, майстернями підприємства для виконання програми практики;
- забезпечує і контролює дотримання практикантами правил внутрішнього розпорядку;
- створює необхідні умови для засвоєння здобувачами вищої освіти нової техніки, передових технологій, сучасних методів організації праці;
- контролює дотримання законодавства України про працю тощо.

Обов'язки безпосередніх керівників, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах договорів про проведення практики здобувачів вищої освіти Академії.

Викладач – керівник практики від кафедри:

- розробляє тематику індивідуальних завдань, яка враховує передбачувані теми кваліфікаційних робіт;
- узгоджує з керівником практики від підприємства (організації, установи) індивідуальні завдання з урахуванням особливостей місця практики;
- бере участь у розподілі студентів за базами практики;
- контролює своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до місць практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики, строками її проведення;
- надає методичну допомогу здобувачам вищої освіти під час виконання ними індивідуальних завдань і збору матеріалів для кваліфікаційної роботи;
- проводить обов'язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання у звіті з практики і кваліфікаційній роботі;
- оцінює оформлення звіту-щоденника;
- може приймати захист звітів здобувачів вищої освіти з практики у складі комісії;
- здає звіти здобувачів вищої освіти про практику на кафедру для зберігання.

Здобувачі вищої освіти Академії зобов'язані:

- до початку практики одержати від координатора (координаторів) практичної підготовки по спеціальності направлення, щоденник, повідомлення методичні матеріали (програму, методичні рекомендації, індивідуальне завдання тощо) та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути до бази практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- вивчити й суворо дотримуватись правил охорони праці, безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки, виробничої санітарії та правил внутрішнього розпорядку;
- нести відповідальність за виконану роботу та її результати, показувати приклад свідомого і сумлінного ставлення до праці;
- своєчасно, не пізніше тижня після закінчення практики, надати координатору (координаторам) практичної підготовки по спеціальності всі необхідні організаційні документи, а викладачу – керівнику практики від кафедри – щоденник практики та звіт про її проходження. В термін, встановлений наказом ректора, скласти комісії диференційований залік з практики.

Форми основних документів, що використовуються при організації та проведенні практики, наведено в додатках.

На здобувачів вищої освіти, які проходять практику на підприємстві (в організації, установі), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (організації, установи).

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК

5.1. Навчальна практика

По закінченню навчальної практики оцінюється заповнення щоденника. Відповідальний за практику викладач з здобувачами проводить співбесіду з питань самостійного виконання програми практики, з урахуванням виконаної роботи та набраних балів, здобувачам вищої освіти виставляється підсумкова оцінка.

Підсумкова оцінка за практику з «Підприємство» – диференційований залік.

5.2. Організаційно-аналітична, комплексна практики.

Контролювання практики здобувачів вищої освіти вирішує комплекс завдань від навчальних до контролюючих і забезпечує повноту, своєчасність та якість виконання програм практики.

Контроль за проходженням практики з боку вищого навчального закладу покладається від:

- академії – на першого проректора;
- факультету – на декана та координатора практичної підготовки по спеціальності
- кафедри – на завідувача та викладачів – керівників практики;
- бази практики – на керівника підприємства.

Метою контролю є виявлення та усунення недоліків і надання допомоги здобувачам вищої освіти у виконанні програми практики.

Попереднє контролювання здійснюється під час підготовки здобувачів вищої освіти до проходження практики (на зборах). При цьому пояснюються цілі практики, порядок її проходження, форма звітування, а також здобувачам вищої освіти передаються направлення на базу практики, щоденники та програми практики.

Поточне контролювання здійснюється протягом періоду проведення практик, а також під час бесід зі здобувачами вищої освіти у дні, встановлені кафедрою для консультування здобувачів вищої освіти.

Підсумкове контролювання відбувається під час звітування про виконання програми практики.

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики.

Форма звітності здобувача вищої освіти з виробничої практик – це подання письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником практики від бази практики.

Звіт разом з щоденником практики, завіреним керівником практики від підприємства (організації, установи), подається на кафедру для реєстрації, після чого передається на рецензування викладачеві – керівнику практики від кафедри. За результатами рецензування науковий керівник зобов'язаний дати письмову рецензію. Позитивна рецензія є допуском до захисту звіту з переддипломної практики. На титульному аркуші науковий керівник робить позначку «Допускається до захисту» або «На доопрацювання», проставляє дату, свій підпис та прізвище. За необхідності доопрацювання поданого звіту з переддипломної практики науковий керівник у рецензії перераховує недоліки та пропонує здобувачу вищої освіти їх усунути.

Після можливого доопрацювання здобувачем вищої освіти та остаточного погодження змісту звіту з викладачем, керівником практики від кафедри, звіт допускається до захисту. У випадку позитивної рецензії робота повертається здобувачеві вищої освіти для підготовки до захисту.

Супровідні документи з практики, передбачені Академією, здобувачами вищої освіти надаються координатору з практичної підготовки по спеціальності до реєстрації звіту на кафедрі.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаних джерел тощо. Звіт оформлюється за вимогами, що визначені у програмі практики, та відповідно до єдиних вимог щодо оформлення текстових документів.

Звіт з практики захищається здобувачем вищої освіти у комісії, призначеній наказом ректора Академії. Комісія формується з: керівників практики від Академії та, по можливості, від баз практики, а також науково-педагогічних працівників.

Комісія приймає диференційований залік у здобувачів вищої освіти або на базах практики в останні дні її проходження, або в Академії до початку наступного семестру (якщо після практики у здобувачів вищої освіти згідно з графіком навчального процесу відбувається теоретичне навчання) чи протягом двох тижнів наступного після практики семестру (якщо після практики у здобувачів вищої освіти згідно з графіком навчального процесу передбачені канікули).

Диференційований залік за практику виставляється з урахуванням:

- оцінки результатів виробничої та суспільної роботи, поданої у відгуку-характеристиці керівника практики з боку підприємства (організації, установи);
- оцінки за оформлення звіту, щоденника, зазначеної у висновку викладача – керівника практики від кафедри;
- презентації здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту та відповідей на запитання членів комісії з прийому заліку за практику.

Важливе місце в загальній системі практичного навчання займають підсумкові конференції здобувачів вищої освіти за результатами виробничої практики за участю керівників та фахівців організацій, установ. Мета таких конференцій – обмін досвідом, розробка заходів щодо поліпшення практичної підготовки в Академії.

